EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 2.6.2014
COM(2014) 419 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Malta 2014. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Malta 2014. aasta stabiilsusprogrammi kohta

{SWD(2014) 419 final}

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Malta 2014. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Malta 2014. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,[1] eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitust,[2]

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,[3]

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks komisjoni ettepaneku käivitada uus tööhõive ja majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020”, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu potentsiaali ja konkurentsivõime suurendamiseks.

(2) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 komisjoni ettepanekute põhjal vastu soovituse liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta; mõlemat dokumenti koos nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitikas.

(3) Riigipead ja valitsusjuhid võtsid 29. juunil 2012 vastu majanduskasvu ja töökohtade loomise kokkuleppe, millega nähakse ette sidus raamistik meetmete võtmiseks liikmesriikide, ELi ja euroala tasandil ning võimaldatakse kasutada kõiki võimalikke

[1] EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.
[2] COM(2014) 419 (final).
[3] P7_TA(2014)0128 ja P7_TA(2014)0129.

hoobasid, vahendeid ja poliitikaid. Nad tegid otsuse liikmesriikide tasandil võetavate meetmete kohta, rõhutades eelkõige kindlat kavatsust saavutada strateegia „Euroopa 2020” eesmärgid ja rakendada riigipõhised soovitused.

(4) Nõukogu võttis 9. juulil 2013 vastu soovituse Malta 2013. aasta riikliku reformikava kohta ja esitas arvamuse Malta ajakohastatud stabiilsusprogrammi (2012-2016) kohta. Kooskõlas määrusega (EL) nr 473/2013[4] esitas komisjon 15. novembril 2013 arvamuse Malta 2014. aasta eelarvekava kohta[5].

(5) Komisjon võttis 13. novembril 2013 vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi,[6] mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2014) algust. Samal päeval võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande,[7] milles nimetati Maltat liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida.

(6) Euroopa Ülemkogu kiitis 20. detsembril 2013 heaks prioriteedid finantsstabiilsuse tagamiseks, eelarve konsolideerimiseks ja majanduskasvu hoogustamiseks. Ülemkogu toonitas vajadust jätkata diferentseeritud ja majanduskasvu soodustavat eelarve konsolideerimist, taastada tavapärased majandusele laenuandmise tingimused, edendada majanduskasvu ja konkurentsivõimet, tegeleda töötuse probleemiga ja majanduskriisi sotsiaalsete tagajärgedega ning moderniseerida avalikku haldust.

(7) Komisjon avaldas 5. märtsil 2014 määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 5 alusel Malta kohta tehtud põhjaliku analüüsi tulemused[8]. Komisjoni analüüsi põhjal võib järeldada, et Maltal ei esine enam makromajanduslikku tasakaalustamatust makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse tähenduses. Ehkki võlakoormus on ikka veel suur, on riskid erasektori ja avaliku sektori võla jätkusuutlikkusele ning finantssektori stabiilsusele kontrolli all, isegi kui need vajavad jätkuvat järelevalvet. Eeskätt on finantsstabiilsuse näitajad endiselt usaldusväärsed. Kuid võttes arvesse kõnealuse sektori riskide struktuurset iseloomu, tuleb jätkata praeguseid mõistlikke järelevalve ja riskide võtmise tavasid. Eluasemeturg on stabiliseerunud ja seega on liigsed kinnisvaraga seotud riskid piiratud. Erasektori võlg väheneb; ettevõtete finantsvõimendust vähendatakse nõuetekohaselt ja krediidituru surve on piiratud.

(8) Malta esitas 16. aprillil 2014 oma 2014. aasta riikliku reformikava, mida ajakohastati 8. mail 2014, ning 30. aprillil 2014 oma 2014. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.

(9) 2014. aasta stabiilsusprogrammis visandatud eelarvestrateegia eesmärk on korrigeerida ülemäärast eelarvepuudujääki jätkusuutlikul viisil 2014. aastaks ning liikuda järk-järgult keskpika perioodi eesmärgi ehk struktuurselt tasakaalustatud eelarvepositsiooni poole, mis on stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetest rangem. Keskpika perioodi eesmärgi saavutamine ei ole siiski programmiperioodil kavas. 2014. aastal jääb kavandatud (ümberarvutatud) struktuuriline kohandamine soovitatule siiski napilt alla. Pärast ülemäärase eelarvepuudujäägi kavandatud kõrvaldamist on 2015. aastal kavandatud väike kõrvalekalle keskpika perioodi eesmärgi saavutamist toetavast kohandamiskavast. Pärast seda kavandatud iga-

[4] ELT L 140, 27.5.2013, lk 11.
[5] C(2013) 8007 (final)
[6] COM(2013) 800 (final)
[7] COM(2013) 790 (final)
[8] SWD(2014) 150 (final)

aastane edasiminek keskpika perioodi eesmärgi suunas üldjoontes kooskõlas nõudega vähemalt 0,5 % SKPst. Programmis on ette nähtud, et valitsemissektori võlg, mis ulatus 2013. aastal 73 %-ni SKPst, hakkab alates 2014. aastast kahanema kooskõlas võla vähendamise sihttasemega. Kokkuvõttes on programmieesmärgid stabiilsuse ja kasvu pakti nõuetega suuresti kooskõlas. Programmi eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium, mille on kinnitanud sõltumatu organ (riigikontroll), on 2014. ja 2015. aasta puhul usutav, kuna nende aastate majanduskasvu prognoositakse veidi väiksemaks kui komisjoni 2014. aasta kevadprognoosis. Eelarve-eesmärgid on siiski ohus, sest meetmed ei toeta täielikult programmiperioodiks kavandatud tulude struktuurset kasvu ning ülekulud võivad tingida kavandatust suuremaid avansilisi makseid. Komisjoni prognoosi kohaselt peaks Malta jätkusuutlikult kõrvaldama oma ülemäärase eelarvepuudujäägi 2014. aasta jooksul. Komisjoni prognoosi kohaselt jääb eelarve konsolideerimise eesmärgist 2013.–2014. aastal puudu 1,6 % SKPst struktuurse eelarvepositsiooni (korrigeeritud) muutuse alusel ning 1,25 % SKPst meetmetena, mida peeti vajalikuks eelarvepuudujäägi menetluse raames esitatud soovituses. Ehkki võla vähendamise kontrollväärtus saavutatakse 2014. aastal ilma varuta, näitavad võlastsenaariumiga seotud riskid kasvavat tendentsi. 2015. aastal valitseb oht kalduda suurel määral kõrvale nõutud edasiminekust keskpika perioodi eesmärgi saavutamisel. Tuginedes nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 kohaselt oma hinnangule programmi kohta ja komisjoni prognoosile, on nõukogu arvamusel, et ehkki Malta kavandatud valitsemissektori nominaalne eelarvepuudujääk ja valitsemissektori võlg vastavad ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse raames esitatud soovitusele, tuleb teha täiendavaid jõupingutusi, et viia struktuuriline kohandamine 2014. aastal vastavusse soovitatuga ning tagada asjakohane edasiminek keskpika perioodi eesmärgi suunas alates 2015. aastast.

(10) Malta eelarveraamistiku mittesiduv olemus ja asjaolu, et eelarvepoliitikat kavandatakse lühikeses perspektiivis, ei toeta tugeva eelarvepositsiooni saavutamist. Seni ei ole vastu võetud õigusakte, mis pidid jõustuma hiljemalt 2013. aasta lõpul ning mille eesmärk oli täita eelarveraamistikke käsitleva direktiivi 85/2011/EL ja fiskaalkokkuleppe nõuded. Stabiilsusprogrammi kohaselt on Malta valitsus aga hiljuti kinnitanud eelarvepoliitilise vastutuse seaduse eelnõu, mis esitatakse parlamendile heakskiitmiseks. Õigusakti eelnõus nähakse ette struktuurilise eelarvetasakaalu reegli, võlareegli ja kolmeaastase jooksva eelarveraamistiku kehtestamine ning sellise eelarvenõukogu järkjärguline loomine, kelle ülesanne oleks kinnitada valitsuse ametlikud makromajanduslikud ja eelarveprognoosid ning teha eelarve-eeskirjade täitmise eel- ja järelseiret.

(11) Malta maksuametid on kavas liita üheks asutuseks, et lihtsustada maksude kogumise protsessi ning aidata võidelda maksudest kõrvalehoidumise vastu. Maksukohustuse täitmise toetamiseks ja tasumisele kuuluvate summade sissenõudmise lihtsustamiseks on läbi vaadatud käibemaksu käsitlevates õigusaktides sätestatud karistused ja maksuintressid . Võetud on ka mitmesuguseid muid meetmeid, mis peaksid Malta maksusüsteemi konsolideerima. Need meetmed on asjakohased, kuid nende mõju ei ole veel ilmne.

(12) Vaatamata ikka veel püsivatele probleemidele seoses Malta riigi rahanduse jätkusuutlikkusega võib täheldada teatavaid edusamme pensionisüsteemi reformimisel ja tervishoiuteenuste jätkusuutlikkuse parandamisel. Loodud on pensionide strateegiarühm, et hinnata kõiki võimalusi pensionisüsteemi reformimiseks, ning Malta ametiasutused on andnud lubaduse mitte tõsta

seadusjärgset pensioniiga kõrgemale kui 2006. aasta pensionireformis sätestatud tõus. Seetõttu jääb seadusjärgne pensioniiga oodatavast elueast sõltumatuks, mis seab kahtluse alla pensionide pikaajalise jätkusuutlikkuse ja asjakohasuse. Ehkki Maltal on kavas võidelda nende vajakajäämistega tööturu meetmete abil ja eeskätt oma hiljuti vastu võetud aktiivsena vananemise strateegia abil, ei lahenda see tõenäoliselt probleemi. Tervishoiusüsteemi jätkusuutlikkus on teine kitsaskoht, kui võtta arvesse vananemisega seotud kulude oodatavat suurenemist. Äsja koostati riikliku tervishoiusüsteemi strateegia eelnõu, kuid puudub selgus selle rakendamise küsimustes ning eelistes kulutõhususe ja jätkusuutlikkuse seisukohast. Tarvis on tugevdada riiklikku esmatasandi arstiabi.

(13) Koolist väljalangemise määr on Maltal endiselt väga kõrge, kuid selle vähendamiseks võetakse meetmeid ning samuti on loomisel terviklik järelevalvesüsteem. Põhioskuste omandamise tase on aga madal, mis süvendab kehva kirjaoskust ja koolist väljalangemist. Hiljaaegu vastu võetud riikliku kirjaoskusstrateegia nõuetekohane rakendamine peaks toetama nimetatud puudujäägi kõrvaldamiseks tehtavaid jõupingutusi. Seda tuleb toetada täiendavate meetmetega, mis peaksid eeldatavalt parandama haridus- ja koolitussüsteemi vastavust tööturu vajadustele. Nimetatud meetmed hõlmavad õpipoisiõppe raamistiku reformi, elukestva õppe strateegia loomist, töökohal toimuva väljaõppe sisseseadmist kutsehariduses ja -koolituses ning Euroopa Sotsiaalfondi kaudu rahastatavat eriprogrammi.

(14) Malta tegeleb praegu mitme olulise meetme rakendamisega, et suurendada naiste osalust tööturul, eeskätt tasuta lastehoiuteenuste pakkumisega leibkondadele, kus vanemad töötavad või õpivad. Tulemuslik rakendamine on siin esmatähtis. Ametiasutused aitavad pakkuda ka pikapäevarühma teenust ning võimalusi saata lapsi kooli enne ettenähtud avamisaega, et vanema rolli tööeluga paremini sobitada. Ühtlasi kavandatakse maksusoodustusi, et julgustada vanemaid saatma lapsi lastehoiuasutustesse, mis töötavad varasemate kavade kohaselt. Vähe on tehtud aga tööd selle nimel, et pakkuda ja edendada paindlikku töökorraldust, näiteks kaugtööd ja paindlikku tööaega, mis aitaks naisi taas tööturule integreerida.

(15) Rahvusvahelise konkurentsivõime edasiseks parandamiseks peab Malta lisaks palga ja tootlikkuse näitajate muutumise ebakõladest tuleneva võimaliku negatiivse mõju vältimisele pöörama tähelepanu ka sellistele taristuga seotud puudujääkidele energia- ja transpordisektoris, mis kahandavad taristu potentsiaali, eriti kui võtta arvesse suuri kulutusi energiale. Sel aastal peaks lõpule jõudma elektrivõrkude ühendamine Itaaliaga ning see parandab varustuskindlust ning võib aidata kaasa energiavarustuse mitmekesistumisele ja väljaspool toodetud taastuvenergia kasutamisele. Ka kavandatav ühendus Euroopa gaasivõrguga täiendab Malta energiaallikate jaotust, muutes selle vähem sõltuvaks ühest peamisest energiaallikast ja suurendades nõnda Malta atraktiivsust äritegevuse kohana. Kui välja arvata mõningane edu fotogalvaaniliselt saadud päikeseenergia valdkonnas, kujutavad kodumaised taastuvenergiaallikad endast kasutamata potentsiaali.

(16) Malta ärikliima edasist arengut piirab avaliku halduse vähene suutlikkus. Ehkki areng riigihangete valdkonnas kulgeb õiges suunas, on hankemenetlused endiselt liiga pikaajalised, tingides avaliku sektori kulutuste ebatõhusust. Neil meetmetel pole konkreetseid eesmärke ja see teeb nende tulemuslikkuse hindamise keerukaks. Laenuvahenditest rahastamise alternatiivide puudumine muudab rahastamise ettevõtjate jaoks kulukaks, mis omakorda survestab nende majandustegevust. Ettevõtete võlgnevuse soodustamine võib ühtlasi kaasa tuua ülemäära suure

ettevõtete finantsvõimenduse ja kapitali ebapiisava jaotuse. Seega tuleb otsida rahastamiseks uusi laenuvabu võimalusi. 2013. aasta riigipõhistes soovitustes esile tõstetud puudujääke Malta kohtusüsteemis ei ole kõrvaldatud. Ehkki võib oodata, et komisjoni poolt 2013. aasta novembris esitatud kohtusüsteemi reformi arvukate reformiettepanekute seast rakendatakse nii mõnigi 2014. aasta lõpuks, on siiski tarvis avalikustada selge ajakava ja määrata, millised meetmed on prioriteetsed. Samuti pole kindel, kuidas kõnealused meetmed mõjutavad kohtuasjade kuhjumist, eriti seoses eespool nimetatud puudujääkidega.

(17) Malta on tugevdanud regulatiivset järelevalvet, et tagada finantssektori stabiilsus. Malta Keskpanga ülesannete hulka on lisatud makrotasandi usaldusjärelevalve ning erilist rõhku pannakse finantsstabiilsuse küsimustele, kusjuures finantsstabiilsuse ühisnõukogu on nüüd õigusaktidega sätestatud. Laenukahjumi reservide parandamiseks on võetud rahuldavaid meetmeid, peamiselt läbi vaadatud panganduseeskirja nr 9 abil.

(18) Komisjon hindas Euroopa poolaasta raames põhjalikult Malta majanduspoliitikat. Hinnati stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava. Hindamisel on arvesse võetud kõnealuste dokumentide asjakohasust Malta eelarve- ja sotsiaal-majanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, aga ka nende vastavust ELi eeskirjadele ja juhistele, pidades silmas vajadust tugevdada Euroopa Liidu üldist majandusjuhtimist, lisades ELi tasandi panuse riigi tasandil tehtavatesse otsustesse. Euroopa poolaasta raames koostatud komisjoni soovitused kajastuvad soovitustes 1–5.

(19) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu Malta stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja tema arvamus[9] selle kohta kajastub eelkõige soovituses 1.

(20) Komisjon analüüsis Euroopa poolaasta kontekstis ka euroala kui terviku majanduspoliitikat. Selle põhjal esitas nõukogu konkreetsed soovitused liikmesriikidele, mille rahaühik on euro. Malta peaks tagama ka nende soovituste täieliku ja õigeaegse rakendamise,

SOOVITAB Maltal võtta aastatel 2014-2015 järgmisi meetmeid.

1. Kõrvaldada ülemäärane eelarvedefitsiit jätkusuutlikul viisil 2014. aasta jooksul. Tugevdada 2015. aastal märkimisväärselt eelarvestrateegiat, et tagada nõutud struktuuriline kohandamine 0,6 % SKPst keskpika perioodi eesmärgi suunas. Seejärel püüda teha igal aastal struktuuriline kohandus, mis on vähemalt 0,5 % SKPst ning heades majandustingimustes või vajaduse korral veelgi rohkem, tagamaks võlareegli täitmise, et valitsemissektori kõrge võlatase näitaks ka edaspidi jätkusuutlikku kahanemistendentsi. Võtta lõplikult vastu eelarvepoliitilise vastutuse seadus eesmärgiga kehtestada siduv ja reeglipõhine mitmeaastane eelarveraamistik ning luua sõltumatu asutus, kelle ülesanne oleks valvata eelarve-eeskirjade täitmise järele ja toetada eelarve planeerimise aluseks olevaid makromajandusprognoose. Jätkata maksukohustuse täitmise parandamist ja maksudest kõrvalehoidumise vastast võitlust, tagades seni võetud meetmete jätkuva rakendamise ja hindamise ning astudes ka uusi samme, edendades eeskätt elektrooniliste maksevahendite kasutamist.

2. Hoogustada käimasolevat pensionireformi, kiirendades eeskätt märkimisväärselt õigusjärgse pensioniea kavandatud tõstmist ning sidudes selle seejärel oodatava eluea muutumisega. Tagada, et riikliku tervishoiusüsteemi terviklik reform suudaks

[9] Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

pakkuda olemasolevate ressursside kulutõhusat ja jätkusuutlikku kasutamist, nagu esmatasandi arstiabi parandamine.

3. Jätkata poliitilisi jõupingutusi, et suurendada haridus- ja koolitussüsteemi vastavust tööturu vajadustele ning parandada põhioskuste omandamist, kiirendades õpipoisiõppe süsteemi hilinenud reformi käikulaskmist. Piirata veelgi koolist väljalangemist, eeskätt riikliku kirjaoskusstrateegia lõpliku väljatöötamise ja rakendamise teel. Parandada veelgi naiste, eriti tööturule naasvate naiste osalemist tööturul, edendades paindlikku töökorraldust.

4. Mitmekesistada energiaallikate jaotust majanduses, suurendades sealhulgas taastuvatest energiaallikatest toodetava energia osakaalu.

5. Parandada jätkuvalt riigihankemenetluste tõhusust ja vähendada nende pikkust; pakkuda ettevõtjatele alternatiive laenuvahenditest rahastamisele, lihtsustades juurdepääsu kapitaliturgudele ja arendades riskikapitalifonde; suurendada kohtusüsteemi tõhusust, tagades kavandatud kohtureformi õigeaegse ja tõhusa elluviimise.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja